

ЗАТВЕРДЖУЮ:

президент державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Ксенія СЕМЕНОВА

2026 року

ВИСНОВОК

Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (далі – КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кашицького Андрія Володимировича на тему «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Витяг

із протоколу № 10 розширеного засідання кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ від 29 квітня 2026 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри авіаційних комп'ютерно-інтегрованих комплексів:

Головуюча на засіданні – зав. кафедри, к.ю.н., доцент **Макеєва О.М.**;
Легенький М.І., д.ю.н., проф., професор кафедри;
Кунєв Ю.Д., д.ю.н., проф., професор кафедри;
Калюжний Р.А., д.ю.н., проф., професор кафедри;
Головко К.В., д.ю.н., проф., професор кафедри;
Устинова І.П., к.ю.н., доцент, професор кафедри;
Головко С.Г., к.і.н., доцент, професор кафедри;
Вишновецький В.М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри;
Череватюк В.Б., к.і.н., доцент, доцент кафедри;
Шкільний Є.О., к.ю.н., доцент кафедри.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники інших кафедр КАІ:

Вишновецька С.В., д.ю.н., проф., завідувач кафедри цивільного права і процесу;

Дибань М.П., к.ю.н., доц., доцент кафедри цивільного права і процесу;
Кметик Х.В., к.ю.н., доц., доцент кафедри цивільного права і процесу;
Стригуль М.В., к.соц.н., доцент, заступник декана ФПМВ.

Серед присутніх 5 докторів юридичних наук, 6 кандидатів юридичних наук, 2 кандидати історичних наук, 1 кандидат соціологічних наук.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри цивільного права і процесу КАІ Кашицького Андрія Володимировича на тему «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Науковий керівник – д.ю.н., проф., завідувач кафедри цивільного права і процесу Факультету права та міжнародних відносин КАІ Вишневецька Світлана Василівна.

Дисертація виконувалась на кафедрі цивільного права і процесу Факультету права та міжнародних відносин КАІ. Тема дисертації «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення» затверджена на засіданні Вченої ради Юридичного факультету НАУ (протокол № 8 від 31 жовтня 2022 року).

Виступили:

Здобувач Кашицький Андрій Володимирович представив презентацію за основними положеннями дисертації «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Автором зазначено, що дисертаційну роботу присвячено дослідженню правового регулювання волонтерської діяльності з позицій права соціального забезпечення, з'ясуванню її місця в системі соціальної підтримки населення, розкриттю особливостей надання волонтерської допомоги вразливим групам населення та визначенню напрямів удосконалення національного правового регулювання волонтерської діяльності з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

Установлено, що з розвитком законодавства доповнювались напрями діяльності щодо надання волонтерської допомоги. Констатовано, що в Україні волонтерська діяльність є нормативно-врегульованою, а законодавство з питань волонтерства – динамічним. Сучасний етап розвитку правового регулювання волонтерської діяльності характеризується реформуванням системи соціальних послуг, а саме – посиленням договірних засад та збільшенням можливостей для розвитку недержавного сектору. На цьому етапі формується сучасна нормативно-правова база з усіх видів недержавного соціального забезпечення, в тому числі волонтерської діяльності.

Аргументовано, що для розкриття правової природи волонтерської діяльності, яка носить комплексний характер, її варто розглядати з позиції

мультидисциплінарного підходу, за якого використовуються паралельно знання, понятійний апарат і методологія різних наукових дисциплін. Своєю чергою, дослідження волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення передбачає застосування проблемно-орієнтованого та ціннісно-орієнтованого підходів.

Доведено, що волонтерська діяльність відіграє важливу роль у системі соціальної підтримки населення як форми забезпечення соціального життя. Вона покликана доповнювати послуги, що надаються державою, для своєчасного і якісного забезпечення потреб осіб, які потребують соціальної підтримки. В умовах, коли традиційні види допомоги виявляються недостатніми, саме розвиток волонтерської діяльності може стати дієвим засобом забезпечення належної соціальної підтримки вразливих категорій населення. Зроблено висновок, що волонтерська діяльність в системі соціальної підтримки населення характеризується тим, що це добровільна, безоплатна, неприбуткова діяльність, цільовою спрямованістю якої є надання соціальних послуг вразливим групам населення з метою уникнення або подолання ними соціального ризику.

Відстоюється позиція, що оскільки волонтерська діяльність є формою благодійництва, праця волонтера має істотні відмінності від праці найманого працівника. Волонтерська діяльність несумісна з будь-якою формою відносин найму, адже в основі волонтерської діяльності лежить принцип добровільності, який полягає в тому, що волонтери добровільно та свідомо беруть на себе додаткові обов'язки, надаючи волонтерську допомогу тим, хто цього потребує. На відміну від найманого працівника робота волонтера є неоплачуваною, не обмеженою часом, не регулярною. Трудовий договір передбачає обов'язкову оплатність праці. Умова безоплатної праці виключає можливість врегулювати відносини як між волонтером і організацією чи установою, що залучає до своєї діяльності волонтерів, так і між волонтером і отримувачем соціальних послуг (волонтерської допомоги), трудовим законодавством. Водночас аргументовано, що для стимулювання розвитку волонтерської діяльності варто запровадити механізм її розгляду як особливої форми зайнятості.

Висловлена думка, що відносини волонтерства у системі соціальної підтримки населення мають змішану – соціально-забезпечувальну та цивільно-правову (договірну) – природу. Соціально-забезпечувальна природа цих відносин зумовлена тим, що вони виникають у межах соціального ризику і спрямовані на його подолання. Водночас ці відносини мають складну договірну природу: з одного боку, укладається договір про провадження волонтерської діяльності між волонтером та організацією чи установою, що залучає до своєї діяльності волонтерів, а з іншого – договір про надання волонтерської допомоги, що укладається між волонтером та отримувачем волонтерської допомоги. Оскільки такі послуги спрямовані на подолання соціального ризику, це свідчить про належність їх до сфери соціально-забезпечувальних відносин. Також про соціально забезпечувальну природу свідчить те, що продуктом волонтерської праці є необхідне для задоволення соціальної потреби особи благо. Оскільки волонтери можуть бути надавачами соціальних послуг, їх можна розглядати як суб'єктів права соціального забезпечення.

Удосконалено науковий підхід до волонтерської діяльності як окремого

виду недержавного соціального забезпечення, в рамках якого особа, яка зазнала того чи іншого соціального ризику та потребує підтримки, забезпечується відповідними соціальними послугами, що надаються волонтерами.

Аргументовано, що вся волонтерська діяльність є соціально спрямованою, водночас варто виділити особливості волонтерської діяльності саме в системі соціальної підтримки населення (з позицій права соціального забезпечення).

Запропоновано розмежовувати напрями і види волонтерської діяльності шляхом внесення змін до частини 3 статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність». Установлено, що в частині третій статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» некоректно виділені напрями волонтерської діяльності, в основу яких покладені різні критерії: і мета надання волонтерської допомоги (підтримка, здійснення догляду, збереження культурної спадщини; ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; забезпечення оборони України, захисту безпеки населення; подолання наслідків бойових дій, терористичного акту, збройного конфлікту, тимчасової окупації тощо), і категорія отримувачів волонтерської допомоги (малозабезпечені, безробітні, багатодітні, бездомні, безпритульні, особи, які потребують соціальної реабілітації, особи, які перебувають у складних життєвих обставинах; особи з інвалідністю, одинокі, люди похилого віку; особи, які постраждали внаслідок інфекційних хвороб та епідемій тощо). Запропоновано виділити такі основні напрями надання волонтерської допомоги: соціально-забезпечувальний; культурно-просвітницький; організаційний, екологічний, гуманітарний, військовий, а також закріпити соціальні ризики як підстави для отримання волонтерської допомоги та конкретизувати види волонтерської допомоги та форми її надання.

Установлено, що основне завдання волонтерської діяльності зводиться до того, щоб надавати матеріальну допомогу й соціальну підтримку найбільш вразливим групам населення, тобто особам/сім'ям, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників.

Доведено, що особливістю надання волонтерської допомоги особам/сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією, є те, що значна частина волонтерської діяльності здійснюється у зонах підвищеної небезпеки. Волонтери беруть участь у транспортуванні гуманітарної допомоги, евакуації населення, підтримці військових підрозділів, що пов'язано з високими ризиками для життя і здоров'я.

Висловлена думка, що перспективними напрямами можна вважати здійснення волонтерської діяльності самими внутрішньо переміщеними особами, розвиток інклюзивного волонтерства, що також потребує належного правового регулювання. На підставі вивчення зарубіжного досвіду інклюзивного волонтерства констатовано, що за кордоном – це повноцінна діяльність, яка високо цінується державою і поширена серед осіб з обмеженими можливостями здоров'я.

Доведено необхідність розробки державних стандартів підготовки

волонтерів для роботи з особами з інвалідністю та загалом чітких механізмів взаємодії волонтерських організацій із системою соціального забезпечення.

На підставі порівняльного аналізу національного та зарубіжного законодавства аргументовано, що в європейських державах волонтерська діяльність у сфері роботи з людьми з інвалідністю характеризується наявністю чітких стандартів підготовки, механізмів державного контролю або контрактної відповідальності та інтеграцією в систему соціального захисту, що контрастує з більш фрагментарною моделлю регулювання в Україні.

Відстоюється позиція, що волонтерська діяльність як елемент системи соціального забезпечення є важливим інструментом реалізації принципу субсидіарності та партнерства між державою, громадянським суспільством і недержавними організаціями.

Після закінчення презентації Кашицького А.В. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Запитання до здобувача:

1. **Легенький М.І.**, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: У чому полягає особливість волонтерської діяльності в її співвідношенні з іншими видами діяльності, зокрема, благодійною діяльністю, діяльністю на підставі трудового договору?

Відповідь: Дякую за запитання. Відмінною рисою волонтерської діяльності від інших видів благодійності (місіонерства, донорства, меценатства) є саме трудові затрати людських ресурсів (свого роду «пожертва у натуральній формі» – у вигляді часу та праці). Це неоплачувана, свідомо і добровільна трудова діяльність людей для досягнення суспільно-корисної мети. В ст. 1 Загальної декларації волонтерів визначено, що волонтерська діяльність – добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги. Діяльність таких осіб здійснюється в інтересах інших осіб та в інтересах суспільства (без мети отримання прибутку від виконаних робіт та наданих послуг). Трудовий договір передбачає обов'язкову оплатність праці. Фундаментальними принципами волонтерства є безоплатність і добровільність. Відмінною особливістю волонтерської праці є її нерегулярність: праця носить епізодичний або разовий характер, здійснюється за рахунок власного вільного часу, без очікуваної фінансової винагороди на підставі мотиваційних, спонукальних переконань.

2. **Кунєв Ю.Д.**, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Яка із європейських моделей волонтерства може бути зразком для запозичення в національному законодавстві?

Відповідь: Дякую за запитання. У сучасній європейській правовій доктрині волонтерська діяльність розглядається крізь призму різних моделей взаємодії держави та громадянського суспільства у сфері надання соціальних послуг. Крім «квазіпублічної» моделі волонтерської діяльності, залежно від ступеня державного регулювання та рівня інтеграції волонтерства у систему

соціального забезпечення ще виокремлюють «ліберальну» та «корпоративну» моделі.

Вважаємо, що зразком для запозичення в національному законодавстві може бути італійська квазіпублічна модель. На відміну від неї, в українському законодавстві поки що немає повної інтеграції волонтерської діяльності в систему соціального забезпечення, що проявляється у відсутності комплексних механізмів державного партнерства, єдиної інституційної координації та стабільних правових гарантій участі волонтерів у наданні соціальних послуг. У зв'язку з цим подальший розвиток правового регулювання волонтерства в Україні доцільно спрямувати на інституціоналізацію волонтерської діяльності з урахуванням позитивного досвіду держав Європейського Союзу, зокрема Італії.

3. Калюжний Р.А., д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Яким чином визначаються вразливі категорії населення для надання волонтерської допомоги і чим обумовлене виділення трьох їх категорій у Вашому дослідженні?

Відповідь: Дякую за запитання. Загалом основним критерієм, на який орієнтується законодавець під час виділення вразливих категорій населення, є ексклюзія, тобто соціальний процес виключення або усунення окремих осіб чи груп з активного життя суспільства, що проявляється в обмеженні доступу до соціальних благ. Терміном «вразливі категорії населення» позначають осіб/сімей, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників. Складні життєві обставини – це обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самостійно. Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини, закріплені в Законі України «Про соціальні послуги». Виділення саме цих категорій осіб у дисертаційній роботі зумовлене сучасними викликами, адже значну їх частину складають саме особи/сім'ї, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією, внутрішньо переміщені особи, особи з інвалідністю.

4. Макеєва О. М., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Чи тотожні, на Вашу думку, принципи безоплатності, бекорисливості, неприбутковості волонтерської діяльності?

Відповідь: Дякую за запитання. Волонтерська діяльність як форма благодійної діяльності ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості. В науці права соціального забезпечення висловлена думка, що задля уникнення можливості вкладати різний зміст у вживані в законодавчих визначеннях означення, доцільно застосовувати єдину характеристику «безкорисливо», яка буде максимально широкою та охоплюватиме і ознаки безоплатності, і неприбутковості, і відсутність якогось матеріального інтересу в особинадавача. Вважаємо, що це прийнятно лише щодо матеріального інтересу. Але якщо йдеться про бажання отримати визнання, похвалу, то тоді вже не можна

говорити про безкорисливість, і в цьому розумінні вона не є тотожною безоплатності. Тому, на нашу думку, це не тотожні принципи.

5. **Устинова І. П.** к.ю.н, доцент, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Чи можна розглядати волонтерську діяльність як форму зайнятості за законодавством України та зарубіжних країн?

Відповідь: Дякую за запитання. У міжнародній практиці волонтерство розглядають як окрему форму зайнятості. До речі, Міжнародна організація праці опублікувала методичний посібник з волонтерської праці, в якому дається визначення праці волонтерів як неоплачуваної і вільної від примусу роботи. Робоча група МОП розглядає волонтерство як роботу, оскільки саме трудова діяльність створює товар (чи послугу), що має певну цінність для кінцевого набувача блага. Тому визнання волонтерства як особливої форми зайнятості в національному законодавстві було б дуже доречним. Так, наприклад, німецьке право розглядає волонтерську діяльність як службу, поширюючи на неї захисні механізми трудового законодавства. Договір про волонтерство розглядають як різновид трудового договору. Хоча прецедентне право Великої Британії виходить з того, що відносини між волонтером і організацією не регулюються нормами трудового законодавства, водночас англійській практиці відомі випадки перекваліфікації судом угоди з волонтером у трудовий договір.

6. **Головко К. В.**, д.ю.н., професор, професор кафедри держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: В чому особливість розвитку правового регулювання волонтерської діяльності в Україні?

Відповідь: Дякую за запитання. Особливістю національного законодавства є врегулювання волонтерської діяльності за новими, нетрадиційними напрямками, зокрема надання допомоги Збройним Силам України шляхом збору коштів на спеціальні засоби індивідуального захисту, одяг, транспорт, засоби зв'язку та спостереження, продукти харчування, медичні засоби, а також – утвердження української національної та громадянської ідентичності. Водночас правове регулювання волонтерської діяльності в Україні все ще характеризується фрагментарністю, колізійністю, наявністю прогалин та декларативних положень. Одним із принципів державної політики з підтримки благодійної діяльності є недопущення заміни виконання державних функцій у соціальній сфері благодійництвом. Тому волонтерська діяльність як форма благодійництва потребує належного правового регулювання саме з позицій соціального забезпечення.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – д.ю.н., проф., завідувач кафедри цивільного права і процесу Факультету права та міжнародних відносин КАІ Вишновецька Світлана Василівна.

Вишновецька С.В. Зазначила, що дисертант успішно виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план.

Під час роботи над дисертаційним дослідженням Кашицький А. В. виявив наукову зрілість, вміння аналітично мислити, самостійно формулювати висновки і пропозиції. Дисертаційне дослідження Кашицького А. В. є

самостійною науковою працею, в якій комплексно та ґрунтовно досліджено теоретико-методологічні засади правового регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення, розкрито особливості її правової природи та запропоновано напрями удосконалення правового регулювання цієї сфери відносин.

У процесі виконання дисертаційного дослідження Кашицький А. В. продемонстрував належний рівень наукової підготовки, глибоке розуміння предмету дослідження, володіння методологією юридичного аналізу. Робота виконана на високому теоретичному рівні, містить елементи наукової новизни, має належну практичну значущість, що підтверджується апробацією результатів у наукових публікаціях, виступах на конференціях та підготовленими рекомендаціями. Сформульовані пропозиції та рекомендації до подальшого удосконалення соціального законодавства України мають на меті посилити ефективність механізму надання волонтерської допомоги.

Стиль, мова викладення матеріалу дисертаційного дослідження, аргументація висновків та пропозицій до законодавства здійснені на високому теоретичному рівні. Думки аспіранта викладаються продумано, послідовно, виражено, логічно витримані зміст та структура роботи.

Дисертація Кашицького А. В. на тему «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення» є самостійним та завершеним науковим дослідженням, виконаним автором особисто. Усі результати дослідження, що виносяться на захист, отримані особисто здобувачем, є його власним здобутком. Ідеї та елементи наукових праць інших науковців, цитати супроводжуються належними посиланнями на авторів та джерела інформації. Автор дотримався принципів академічної доброчесності.

Зміст дисертації повністю відповідає її темі, структура логічна, обґрунтованість висновків підтверджена глибоким аналізом наукових джерел, законодавства та практики його застосування. В результаті дисертаційного дослідження отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки права соціального забезпечення та правозастосовної практики.

Дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р.), п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Науковий керівник запропонувала затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів зазначеної дисертації та рекомендувати її до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження:

Дибань М.П., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ. Зазначив, що дисертант проаналізував міжнародне законодавство, зокрема, країн Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки щодо правового регулювання здійснення волонтерської діяльності. Втім, під час здійснення наукового дослідження не торкнувся національної судової практики стосовно даної сфери правовідносин. В Україні станом на сьогодні відкрито багато судових проваджень по різних питаннях, які стосуються здійснення волонтерської діяльності. Наприклад, суд апеляційної інстанції у своїй постанові наголошує про неможливість своєчасного оскарження рішення суду першої інстанції у зв'язку із здійсненням скаржником волонтерської діяльності. Судді вважають, що волонтерська діяльність не є поважною причиною пропуску строку на подачу апеляційної скарги, адже волонтер добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність.

Також є інші справи, які стосуються юридичних фактів та впливу обставин волонтерської діяльності при вирішенні сімейних, трудових та інших категорій цивільних справ.

У розділі 2 «Правове регулювання надання волонтерської допомоги вразливим групам населення» дисертаційної роботи Андрій Володимирович наголошує на недосконалості чинного законодавства щодо надання такої допомоги. Вважає необхідним створити стандарти підготовки волонтерів, механізм контролю якості відповідної діяльності, але не пропонує чітких змін у законодавстві України щодо вирішення проблемних питань, які постали в сучасних умовах перед національною правовою системою.

Проте вказані зауваження, які в певній мірі носять характер побажань та порад для подальших наукових пошуків, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в даній дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок дисертанта в науку права соціального забезпечення. Робота відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії в за спеціальністю 081 Право.

Кметик Х.В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ. Зазначила, що дисертаційна робота Кашицького Андрія Володимировича на тему «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення» є актуальною та своєчасною з огляду на сучасні суспільно-політичні виклики, зокрема умови воєнного стану в Україні. Автор обґрунтовано виходить із того, що волонтерство існуватиме доти, доки державні інституції не зможуть повною мірою задовольнити соціальні потреби громадян, а також поки зберігатиметься об'єктивна наявність як осіб, що потребують допомоги, так і тих, хто готовий її надавати. Такий підхід дозволяє розглядати волонтерську діяльність не як тимчасове явище, а як системний елемент соціальної політики держави.

Особливу цінність становить аналіз ключових напрямів волонтерської діяльності в умовах війни. Автор слушно акцентує увагу на забезпеченні безпеки військовослужбовців і цивільного населення (зокрема, через постачання техніки, спорядження, надання медичної та психологічної допомоги), а також на підтримці осіб, які постраждали від воєнних дій (забезпечення базових потреб – харчування, одяг, житло). Така конкретизація не лише підсилює практичну значущість дослідження, але й демонструє глибоке розуміння ролі волонтерства як інструменту оперативного реагування на кризові ситуації.

Окрім цього, у контексті подальшого розвитку дослідження доцільно звернути увагу на питання тісного взаємозв'язку волонтерської діяльності та ветеранського підприємництва. Саме волонтерське середовище часто формує передумови для соціальної та економічної адаптації ветеранів. У процесі волонтерства формується середовище взаємопідтримки, довіри та співпраці між ветеранами, громадськими організаціями, бізнесом і місцевими громадами, що потенційно сприяє розвитку підприємницьких ініціатив. У цьому аспекті також варто врахувати положення Закону України «Про ветеранське підприємництво» (прийнятого 31 липня 2025 року, чинного з 26 лютого 2026 року), який спрямований на створення сприятливих умов для започаткування та розвитку бізнесу ветеранами та підвищення їх економічної самостійності.

Загалом дисертація характеризується належним рівнем наукової аргументації, логічною структурою та практичною спрямованістю. Робота має як теоретичне, так і прикладне значення для вдосконалення правового регулювання волонтерської діяльності та розвитку системи соціальної підтримки населення в Україні. Окремі положення можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових досліджень і нормотворчої діяльності у відповідній сфері. Дисертаційна робота є завершеною та такою, що відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії в за спеціальністю 081 Право.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Головко С.Г., к.і.н., доцент, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права. Зазначила, що тема дисертаційної роботи аспіранта Кашицького А.В. є актуальною, оскільки сьогодні волонтерство перетворилося з приватних ініціатив на стратегічний інструмент, який безпосередньо впливає на національну безпеку, а тому воно потребує зрозумілих та сучасних правил. Повномасштабна війна висвітлила слабкі місця в законодавстві, наприклад, у документах чітко не розрізняються волонтерська, благодійна та гуманітарна допомога. Щоб уникнути юридичних помилок та зайвих перевірок, ці поняття потрібно чітко розмежувати. Окрім того, вітчизняне законодавство має відповідати європейським стандартам. Доповідь дисертанта засвідчила його належний рівень як науковця. Хочу зазначити, що автор дисертації заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кашицького Андрія Володимировича на тему «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. В сучасних умовах інститут волонтерської діяльності набуває особливої актуальності в глобальних і регіональних нормативних системах. Кризові ситуації, зокрема воєнний стан, збройна агресія, внутрішнє переміщення, природні чи техногенні катастрофи, різко посилюють соціальну вразливість населення та створюють додаткові перешкоди для реалізації права людини на соціальний захист.

В умовах воєнного стану розвиток волонтерської діяльності набуває особливої актуальності. Це зумовлено наявністю таких соціальних проблем як зростання дитячого сирітства, збільшення частки осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб. Розвиток та підтримка волонтерського руху у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю є одним із основних напрямів державної політики. Напружена соціально-економічна ситуація, погіршення якості життя населення, виникнення нових груп ризику – все це зумовлює необхідність розширення соціальної підтримки населення, в тому числі за рахунок посилення волонтерської діяльності, одним із основних завдань якої є забезпечення надання соціальних послуг, гарантованих державою.

Волонтерська діяльність, суспільна значимість якої особливо яскраво проявляється тоді, коли державні інституції демонструють недостатню ефективність і неспроможні оперативно та повною мірою задовольнити нагальні потреби населення, має стати важливим напрямом реформування соціально-забезпечувального законодавства.

Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення потребує вдосконалення, а тому потрібен професійний, фаховий та зважений пошук шляхів вирішення цих питань та вироблення найкращих пропозицій для удосконалення законодавчої регламентації надання волонтерської допомоги соціально незахищеним верствам населення. Саме це й слугувало поштовхом до обрання цієї теми дослідження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційна робота є складовою частиною досліджень, що проводяться в КАІ і спрямовані на підвищення якості соціальної сфери, зокрема кафедральної науково-дослідної роботи «Інститут прийомного виховання у сімейному праві України» (державний реєстраційний номер 0119U03123), 01.09.2018 – 30.06.2023. У рамках цієї науково-дослідної роботи було взято участь у науково-практичному круглому столі з міжнародною участю «Правове регулювання виховання дітей, позбавлених батьківського піклування, в Україні та зарубіжних країнах», який було проведено кафедрою цивільного права і

процесу юридичного факультету 23 березня 2023 року, з темою доповіді «Волонтерська допомога дітям, позбавленим батьківського піклування».

Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі «Право» за спеціальністю «Право» в КАІ (зокрема, ОК 1.3.1, ОК 1.3.2, ОК 1.3.3. та ОК 1.3.4).

3. Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає у розробленні та науковому обґрунтуванні теоретичних і практичних засад правового регулювання волонтерської діяльності в Україні на підставі аналізу міжнародного та зарубіжного досвіду, правозастосовної практики, а також наукових доробків вітчизняних і зарубіжних дослідників; у визначенні особливостей правового забезпечення волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення та розробленні пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання цієї сфери.

Для досягнення цієї мети в дисертаційній роботі визначені такі *завдання*:

– показати становлення і розвиток волонтерської діяльності в Україні та її правового регулювання;

– визначити правову природу волонтерської діяльності та з'ясувати її місце в системі соціальної підтримки населення;

– охарактеризувати міжнародно-правове регулювання волонтерської діяльності;

– розкрити особливості надання волонтерської допомоги особам/сім'ям, які опинилися в складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією;

– охарактеризувати волонтерську допомогу внутрішньо переміщеним особам;

– охарактеризувати волонтерську допомогу особам з інвалідністю;

– визначити прогалини правового регулювання волонтерської діяльності як соціальної підтримки населення в законодавстві України;

– запропонувати напрями удосконалення національного правового регулювання волонтерської діяльності з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

4. Об'єктом дослідження є правовідносини щодо надання волонтерської допомоги особам, які зазнали впливу соціальних ризиків.

5. Предметом дослідження є правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення.

6. Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи складає система загальних і спеціальних методів наукового пізнання, вибір яких зумовлений особливостями об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження. Методологічною основою дисертації став діалектичний метод пізнання правових явищ, який дозволив дослідити волонтерство як багатогранне явище, розглядаючи його розвиток у взаємозв'язку з волонтерською діяльністю, благодійною діяльністю тощо (підрозділ 1.1).

Серед загальнонаукових методів дослідження правового регулювання волонтерської діяльності можна виділити: історичний метод, лінгвістичний метод, формально-логічний, логіко-семантичний, метод аналізу та синтезу, методи індукції та дедукції, метод прогнозування і моделювання, системно-функціональний метод тощо.

Історичний метод застосовувався для з'ясування зародження волонтерства та правового регулювання волонтерської діяльності (підрозділ 1.1).

Лінгвістичний метод застосовувався для опрацювання понятійного апарату, наукового дослідження від походження терміну, зокрема «волонтерство», до його трансформації у «волонтерську діяльність» у процесі розвитку правотворчості. Цей метод доповнювався формально-логічним методом для виявлення суперечностей між поняттями, зокрема «волонтерська діяльність», «благодійна діяльність», «трудова діяльність». Також лінгвістичний метод доповнювався логіко-семантичним методом для поглиблення понятійного апарату, наприклад, у визначенні місця волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки, соціального захисту, соціальної роботи, соціальних послуг (підрозділ 1.2).

Метод аналізу слугував всебічному осмисленню законодавчого підґрунтя міжнародного, зарубіжного та вітчизняного досвіду волонтерської діяльності (підрозділи 1.1, 1.3, 3.1, 3.2). Для порівняльного аналізу правового регулювання волонтерської діяльності в національному і зарубіжному законодавстві використовувався і порівняльно-правовий метод (підрозділ 3.2).

Метод синтезу задіяно під час формулювання висновків та пропозицій у результаті дослідження.

Метод індукції застосовувався для узагальнення національного та міжнародного досвіду волонтерської діяльності (підрозділи 1.1, 1.3, 3.1). Метод дедукції використовувався, щоб установити причинно-наслідкові зв'язки між настанням соціального ризику для певної вразливої групи населення та наданням волонтерської допомоги (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3), а також між позитивним зарубіжним досвідом правового регулювання волонтерської діяльності та напрямками його запозичення в національне соціально-забезпечувальне законодавство (підрозділ 3.2). Для визначення напрямів запозичення позитивного зарубіжного досвіду правового регулювання волонтерської діяльності застосовувався і метод прогнозування (підрозділ 3.2). Метод моделювання дозволив визначити напрями удосконалення правового регулювання цієї сфери відносин (підрозділ 3.2).

Значну роль зіграли спеціально-юридичні методи. Зокрема, автором активно застосовувався формально-юридичний метод, який дозволив проаналізувати і здійснити тлумачення норм чинного законодавства (підрозділи 1.2, 3.1).

Системно-функціональний метод застосовувався при визначенні місця волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 2.3).

7. Наукова новизна дослідження: полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб дослідження в науці права соціального забезпечення волонтерської діяльності, в якому сформовано авторське бачення волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення, та базується на таких основних положеннях:

уперше:

– висловлено пропозицію щодо розмежування напрямів і видів волонтерської діяльності шляхом внесення змін до частини 3 статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність»;

– встановлено, що дослідження волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення передбачає застосування проблемно-орієнтованого та ціннісно-орієнтованого підходів, що повинні бути покладені й в основу удосконалення правового регулювання цієї сфери відносин. Проблемно-орієнтований підхід дозволить уникнути декларативності регулювання, оскільки спрямований на розв'язання конкретних проблем. А ціннісно-орієнтований підхід дозволить поставити в центрі правового регулювання волонтерської діяльності людину (не тільки як суб'єкта отримання волонтерської допомоги, а й як суб'єкта її надання), її потреби та цінності;

– аргументовано, що на державному рівні необхідно запровадити механізм підготовки волонтерів до роботи з вразливими категоріями населення, зокрема, розробити державні стандарти підготовки волонтерів для роботи з особами з інвалідністю та загалом чіткі механізми взаємодії волонтерських організацій із системою соціального забезпечення;

– запропоновано запровадити в межах надання волонтерської допомоги неформальне навчання цифрових навичок для вразливих груп населення, які потребують соціальної підтримки, задля досягнення нового рівня комфорту з онлайн-послугами;

– доведено, що волонтерська діяльність є вагомим ресурсом розвитку соціальної роботи, що забезпечує розширення спектру соціальних послуг та підвищення їх доступності для вразливих категорій населення;

удосконалено:

– науковий підхід до волонтерської діяльності як окремого виду недержавного соціального забезпечення, в рамках якого особа, яка зазнала того чи іншого соціального ризику та потребує підтримки, забезпечується відповідними соціальними послугами, що надаються волонтерами;

– обґрунтування позиції щодо розмежування волонтерської праці як виду благодійності з роботою на підставі трудового договору (найманою працею);

– обґрунтування позиції щодо соціально-забезпечувальної природи відносин з надання волонтерської допомоги;

отримали подальший розвиток:

– наукова позиція, що відносини з надання волонтерської допомоги виникають у межах соціального ризику, а підставою виникнення зобов'язань із підтримки є добровільно взяте на себе соціальне зобов'язання;

– науковий погляд щодо системи соціальних ризиків, які є правовими підставами надання соціальних послуг, та щодо доповнення Закону України «Про волонтерську діяльність» нормами, які б закріплювали соціальні ризики як підстави для отримання волонтерської допомоги;

– наукова думка щодо запровадження в Україні європейських підходів до підтримки та мотивації волонтерів.

8. Теоретичне значення. Робота містить нові наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених досліджень, що мають істотне значення для науки права соціального забезпечення. Зокрема, в дисертаційній роботі запропоновано нові підходи до осучаснення соціальної політики підтримки ветеранів війни, що полягають в активній співпраці держави в особі Міністерства у справах ветеранів України і недержавного

сектору в особі суб'єктів волонтерської діяльності та утворення партнерства між ними. Кооперація в процедурних механізмах такого партнерства забезпечить інституційну спроможність соціальної підтримки.

Отримані результати підтверджуються опублікованими науковими працями здобувача, а також апробацією основних положень дослідження на наукових конференціях, доповідях на кафедральних науково-практичних круглих столах, кафедральних науково-методичних семінарах.

9. Практичне значення та використання результатів дисертаційного дослідження. Результати дисертаційного дослідження використані:

– Науково-дослідним інститутом фінансової політики Державного податкового університету Міністерства фінансів України при здійсненні науково-дослідних розробок, науково-аналітичної діяльності, підготовки та проведення тренінгів, а також наукових і організаційних заходів для фахівців у сфері фінансової політики (довідка про впровадження № 260486/8/8-3-25 від 10.12.2025);

– у навчальному процесі КАІ під час розробки робочої програми навчальної дисципліни «Трудове право та право соціального захисту України» та на її основі як матеріал лекцій і практичних занять (акт про впровадження від 31.03.2026);

– Міністерством у справах ветеранів України при розробці внутрішніх нормативних актів Міністерства у справах ветеранів України щодо соціального захисту ветеранів війни (довідка про впровадження № 25398/7/7.1-25 від 27.11.2025).

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення» Кашицького Андрія Володимировича є самостійною науковою працею, в якій наведено теоретичні положення і висновки, власні ідеї та розробки автора, які дають змогу вирішити поставлені завдання. Усі висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, розроблені дисертантом особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

11. Апробація результатів дослідження. Найважливіші ідеї, висновки, рекомендації, отримані в дисертації, оприлюднені на наукових та науково-практичних конференціях, у тому числі міжнародних, всеукраїнських та за міжнародною участю: «Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми» (м. Чернівці, 2022); «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Лімасол, 2023); «Зимові наукові читання – 2023» (м. Кропивницький, 2023); «Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір» (м. Київ, 2023); «Правове забезпечення соціальної сфери» (м. Одеса, 2023); «Актуальні питання удосконалення законодавства про працю та соціальний захист» (м. Харків, 2023); «Соціальна правова політика України в умовах воєнного часу та повоєнної відбудови» (м. Київ, 2023); «Правові виклики сучасності: вплив інформаційних технологій на приватноправові і публічно правові відносини» (м. Чернівці, 2023); «Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2024); VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум (м. Київ, 2024); «Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення»

(м. Харків, 2024); «Проблеми реформування соціального законодавства в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови» (м. Київ, 2024); «Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2025); VIII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум (м. Київ, 2025).

12. Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено в 17 наукових публікаціях, серед них 3 публікації у наукових фахових виданнях України, 14 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Кашицький А.В. Порівняльно-правовий аналіз системи волонтерської діяльності на прикладі законодавства України та Італії. *Актуальні проблеми держави і права: збірник наукових праць*. 2023. Випуск 97. С. 98–103. <https://doi.org/10.32782/apdp.v97.2023.13>

2. Кашицький А.В. Правова природа волонтерської діяльності як форми благодійництва в системі соціальної підтримки населення. *Наукові праці Київського авіаційного інституту. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2024. № 1 (70). С. 127–132. <https://doi.org/10.18372/2307-9061.70.18494>

3. Кашицький А.В. До питання про надання волонтерської допомоги вразливим групам населення в системі соціальної підтримки. *Наукові праці Київського авіаційного інституту. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2024. № 3 (72). С. 146–151. <https://doi.org/10.18372/2307-9061.72.19074>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Кашицький А. В. Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення як виклик сучасності. *Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми: матеріали III Міжн. наук.-практ. онлайн конф. (6 грудня 2022 р., м. Чернівці). Чернівці, 2022. С. 254–256.*

2. Кашицький А. В. Особливості правового регулювання волонтерської діяльності: український контекст. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXVIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Лімасол, 07 січня 2023 р.). ГО «ВАДНД», 2023. С. 101–105.*

3. Кашицький А. В. Правові засади використання волонтерства як універсального соціального інструменту в освітній діяльності. *Зимові наукові читання – 2023: CXVIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (м. Кропивницький, 6 лютого 2023 р.). Кропивницький, 2023. С. 113–116.*

4. Кашицький А. В. Волонтерство у соціальній сфері: аналіз вітчизняного законодавства. *Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 24 лютого 2023 р.). Київ, 2023. С. 459–461.*

5. Кашицький А. В. Окремі питання правового регулювання волонтерської діяльності. *Правове забезпечення соціальної сфери*: матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 28 квітня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 272–275.

6. Кашицький А. В. Волонтерська діяльність молоді в контексті удосконалення законодавства України. *Актуальні питання удосконалення законодавства про працю та соціальний захист*: тези доп. та наук. повідомл. учасників XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6 жовт. 2023 р.) / уклад. О. Г. Середа. Харків, 2023. С. 350–354.

7. Кашицький А. В. Розвиток волонтерської діяльності як важливий напрям соціально-правової політики України в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови. *Соціальна правова політика України в умовах воєнного часу та повоєнної відбудови*: всеукр. міждис.наук.-практ. конф. (м. Київ, 10 листопада 2023 р.). Київ, 2023. С. 151–153.

8. Кашицький А. В. Вплив інформаційних технологій на розвиток волонтерської діяльності. *Правові виклики сучасності: вплив інформаційних технологій на приватноправові і публічно-правові відносини*: матеріали IV Міжн. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 24 листопада 2023 р.). Чернівці, 2023. С. 268–269.

9. Кашицький А. В. До питання про форми благодійництва. *Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи*: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23 лютого 2024 р.). Тернопіль, 2024. С. 467–469.

10. Кашицький А. В. Соціальний ризик як підстава для надання волонтерської допомоги вразливим групам населення. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум*: матеріали форуму (м. Київ, 16-17 травня 2024 р.). Київ, 2024. С. 317–319.

11. Кашицький А. В. До питання про волонтерську допомогу внутрішньо переміщеним особам. *Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення*: тези доп. та наук. повідомл. учасників XIV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 220-річчю Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого (м. Харків, 11 жовт. 2024 р.) / уклад. О. Г. Середа, О. М. Ярошенко, О. В. Соловійов; за ред. О. Г. Середи. Харків, 2024. С. 499–503.

12. Кашицький А. В. Правове регулювання волонтерської діяльності як напрям реформування соціального законодавства. *Проблеми реформування соціального законодавства в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови*: матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Київ, 8 листопада 2024 р.) / за ред. Д. І. Сірохи, С. М. Черноус, І. С. Сахарук; уклад. М. О. Денисюк. С. 158–160.

13. Кашицький А. В. Окремі європейські моделі правового регулювання волонтерської діяльності. *Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2025 р.). Тернопіль: Вектор, 2025. С. 459–461.

14. Кашицький А. В. До питання про місце волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення. *VIII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум*: матеріали форуму (м. Київ, 15-16 травня 2025 р.). С. 266–268.

13. Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації,

вступу, 3 розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 213 сторінок, з них – 160 сторінок основного тексту. Робота містить 4 додатки. Список використаних джерел налічує 238 найменувань.

14. Характеристика особистості здобувача. Під час підготовки дисертаційної роботи Кашицький А.В. проявив себе як творчий дослідник і науковець, здатний самостійно на високому науково-методичному рівні вирішувати наукові та практичні завдання. Він повною мірою володіє сучасними методами науково-дослідної роботи, має належний рівень теоретичної та практичної підготовки.

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Матеріали дослідження оформлені у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України.

16. Відповідність принципам академічної доброчесності.

Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

17. Рецензенти рекомендують: відповідно до **пп. 15, 16** Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова ради:

Головка Катерина Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ.

Рецензенти:

Дибань Максим Петрович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ.

Кметик Христина Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Офіційні опоненти:

Тищенко Олена Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Панченко Анна Олександрівна, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача Кашицького Андрія

Володимировича (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Кашицького Андрія Володимировича і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кашицького Андрія Володимировича на тему «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення».

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Кашицького Андрія Володимировича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), вимогам пп. 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертаційну роботу «Правове регулювання волонтерської діяльності в системі соціальної підтримки населення», подану Кашицьким Андрієм Володимировичем на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

4. Рекомендувати Вченій раді затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Головко Катерина Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ.

Рецензенти:

Дибань Максим Петрович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ.

Кметик Христина Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Офіційні опоненти:

Тищенко Олена Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Панченко Анна Олександрівна, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Кашицького Андрія Володимировича:

«за» – 14

«проти» – немає

«утримались» – немає

Головуюча на засіданні:

завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ, к.ю.н., доцент

Олена МАКЕСВА

Секретар засідання:

професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ, к.і.н., доцент

Світлана ГОЛОВКО

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукових досліджень та трансферу технологій КАІ, д.т.н., професор

Сергій ГНАТЮК